

**RAAD VOOR HET LEEFMILIEU VAN HET
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

ADVIES

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende goedkeuring van het Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie 2023-2027 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Aanvrager

Minister Alain Maron

Aanvraag ontvangen op

25 november 2021

Advies aangenomen door de Raad voor
het Leefmilieu van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest op

21 december 2021

RLBHG

Bischoffsheimlaan 26 - 1000 Brussel

Tel. : 02 205 68 -68 info@cerbc.brussels - www.rlbhg.brussels

Vooraf

Op 25/11/2021 heeft de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna « de Raad ») een adviesaanvraag ontvangen inzake het ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende goedkeuring van het Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie 2023-2027 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Een belangrijke uitdaging voor het Brussels Gewest bestaat erin om voor een betere leefomgeving en een betere gezondheid voor zijn bevolking te zorgen. Cruciale hefboomen om dit te bereiken zijn de ontwikkeling van een verkwikkende natuur in het hart van de stedelijke ruimte, en de strijd tegen risicofactoren voor de volksgezondheid (luchtvervuiling, lawaai, blootstelling aan chemische producten, ...). De transitie naar « nul pesticiden » bevindt zich op het kruispunt van deze twee prioritaire hefboomen, door te zorgen voor een gezonder leefmilieu voor de Brusselaars en door de biodiversiteit en de vergroening van het grondgebied te bevorderen.

In een context van toenemende druk op de hulpbronnen - als gevolg van de onderliggende tendensen van verstedelijking en bevolkingsgroei die het Gewest doormaakt - worden plannen en strategieën ontwikkeld om de levenskwaliteit voor iedereen in een groene en duurzame stad te waarborgen :

- het Gewestelijk Natuurplan ;
- de Good Food-strategie ;
- de Good Soil-strategie ;
- het Waterbeheerplan.

Aan deze ambities, en in samenhang daarmee, moeten de doelstellingen en acties van het huidige Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie voor de periode 2023-2027 worden toegevoegd.

Samen moeten deze strategische richtsnoeren/documenten het Brussels Gewest ook in staat stellen de Europese doelstellingen van de Green Deal, de « Biodiversiteit »-strategie, de « Zero pollution »-strategie en de « Farm to fork »-strategie te verwezenlijken. Het gebruik van pesticiden en de daaraan verbonden risico's met 50% terugdringen en ervoor zorgen dat tegen 2030 25% van het landbouwareaal biologisch wordt bebouwd. Dit zijn ambitieuze doelstellingen die het Gewest wil behalen en zelfs overtreffen, door op het Europees niveau een leidende rol bij de invoering van alternatieve praktijken voor pesticiden te spelen.

Advies

1. Algemene beschouwingen

De Raad staat positief tegenover dit ontwerp van Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie 2023-2027, maar betreurt het dat de adviesaanvraag inzake dit programma van geen enkel MER vergezeld gaat. Tevens verzoekt hij de regering om in haar programma de geïntegreerde bestrijdingsaanpak in overweging te nemen.

De Raad merkt op dat het moeilijk is om informatie over het gebruik van pesticiden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzamelen. Hij wijst er dan ook op hoe ingewikkeld het is om toezicht te houden op een programma zoals datgene dat hier ter advies wordt voorgelegd, zonder over kwantitatieve en afdoende gegevens te beschikken.

De Raad vestigt de aandacht van de regering op het belang van een goed gewestelijk overleg voor de uitvoering van dit programma. De invoer van pesticiden houdt immers niet op aan de grenzen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gezien de consumenten ze gemakkelijk vanuit andere Gewesten kunnen invoeren. Eventuele verkoopcontroles en het verstrekken van verkoopinformatie moeten in heel België mogelijk zijn.

De Raad stelt vast dat er slechts één enkele VTE is voorzien om de opvolging en de uitvoering van dit programma te beheren. Hij benadrukt dat er voldoende personeel moet worden voorzien om dit soort complexe en belangrijke dossiers te beheren. **De Raad** beveelt derhalve aan om voort te bouwen op het vorige programma, dat voorzag in drie VTE's voor het beheer van dit dossier.

De Raad bemerkt dat de overheidsbedrijven die actief zijn in het vervoer (Infrabel en MIVB) regelmatig uitzonderingen aanvragen en ook bekomen op vlak van beperkingen en belastingen op het gebruik van pesticiden. **De Raad** herinnert eraan dat het gebruik van pesticiden een impact heeft op de waterkwaliteit. Een van de opvanggebieden van VIVAQUA in zone III wordt doorkruist door spoorwegen. Bijgevolg steunt **de Raad** de vraag van VIVAQUA om over een inkijkrecht – of ten minste een recht op informatie – te beschikken in verschillende dossiers: uitzonderingsaanvragen en -goedkeuringen, prospectiewerken en lopende projecten om het gebruik van pesticiden in de voedingsbekken van de opvanggebieden te beperken.

Ten slotte vraagt **de Raad** om de cartografie van de uitzonderingsaanvragen (van Brussel Leefmilieu) te mogen inkijken.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Pijler 2 : Het gebruik van pesticiden beperken in privétuinen en -domeinen

Het gebruik van pesticiden in de publieke ruimte is verboden voor de gemeenten. **De Raad** vestigt de aandacht op de potentiële impact van pesticiden op de waterkwaliteit, de grond en de gezondheid van de bewoners. Op vlak van waterbescherming had Brussel Leefmilieu als doelstelling om de gebruikers in zone III van de opvanggebieden te sensibiliseren op vlak van pesticidengebruik. **De Raad** vraagt dat het gebruik van pesticiden van nu af aan voor alle gebruikers in zone III van de Brusselse opvanggebieden verboden zou zijn en dat hierop regelmatige controle wordt uitgeoefend door Brussel Leefmilieu.

De Raad stelt vast dat een controle op producten die in privétuinen en -domeinen worden gebruikt, moeilijk in te voeren is. Het is van belang dat de doelstelling om het gebruik van pesticiden op deze plaatsen te beperken op een andere manier wordt behaald dan door alleen maar een verbod in te stellen.

De Raad acht het van essentieel belang dat zowel naar verkopers als naar consumenten toe goed wordt gecommuniceerd over de gebruiksinformatie en de gevaren van pesticiden - zowel voor het leefmilieu als voor de gebruikers. Daarnaast beveelt hij aan om verkopers en consumenten te informeren over het verbod op het gebruik van pesticiden in alle openbare tuinen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tevens stelt hij voor om verkopers te verplichten om de betrokken producten in een afgesloten etalage op te bergen. Enerzijds zullen consumenten hierdoor gedwongen worden verkopers te vragen hun de

producten te leveren die zij nodig hebben ; anderzijds zullen verkopers de gelegenheid krijgen om consumenten te informeren over de gebruiksinformatie en de mogelijke gevaren van de producten die zij wensen aan te kopen.

De Raad vraagt om de term « *eventueel* » uit de volgende zin te schrappen : « *Het Gewest zal er het gebruik van alternatieve technieken bevorderen en eventueel het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen beperken tot producten die gebruikt mogen worden in de biologische landbouw* »¹.

VELT² raadt immers aan om bepaalde gewasbeschermingsmiddelen die in de biologische landbouw nog zijn toegelaten, om diverse redenen niet in privétuinen (zie lijst)³ te gebruiken. Enerzijds hebben producten die bestanddelen bevatten die niet van natuurlijke oorsprong zijn, veel tijd nodig om af te breken en hebben deze een aanzienlijke impact op het ecosysteem (doordat zij met name niet-doelsoorten aantasten). Bovendien is het gebruik van deze producten niet zonder gevaar voor de gebruiker. VELT wijst er ook op dat de productie en het vervoer van gewasbeschermingsmiddelen aanzienlijke vervuilende processen zijn.

De Raad plaatst ook vraagtekens bij de relevantie van de termen « *biociden die buitenshuis worden aangewend* » in de volgende zin : « *Ook moet passende reflectie worden gevoerd over biociden die buitenshuis worden aangewend (javel, schimmelwerende producten, chloor voor zwembaden, mierlokdozen, enz.)* »⁴. Het schadelijke effect van javel is algemeen bekend ; de opname ervan in de reflecties moet dus in vraag worden gesteld. Ook andere producten zoals mierlokdozen, schimmelwerende producten, enz. worden binnenshuis in privéwoningen gebruikt, hoewel dit zeer schadelijk is voor de gezondheid van de gebruikers, aldus de UGent⁵.

*
* *
*

¹ Ontwerp van Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie 2023-2027, blz. 19

² Vereniging voor Ecologisch leven en Tuinieren, <https://www.velt.be/>

³ <https://www.velt.nu/wat-met-biopesticiden>

⁴ Ontwerp van Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie 2023-2027, blz. 19

⁵ <https://www.ugent.be/bw/nl/onderzoek/ugent-crelanleerstoel/overzicht-artikels/insecticidegebruik-in-huis.htm>